

Parlementariërs: politiek mag maatregelen eerwraak nog niet loslaten

In 1999 werd Nederland opgeschrikt door een 18-jarige jongen die op zijn school in Veghel zijn pistool leegschoot en waarbij 5 mensen gewond raakten. Er was media-aandacht, u stelde vragen. De Turkse gemeenschap bleef stil. Op verzoek van minister Van Boxtel zijn wij begonnen gesprekken met onze achterban. Met de nodige aarzelingen, dat moet erkend worden.

Na de moord op Kezban Vural in datzelfde jaar, gepleegd door haar ex-man, roerde een aantal Turkse vriendinnen zich. Zij zijn later een stichting gestart onder de naam van Kezban.

Na de moord in 2003 op Zarife, de leerling van het ROC van Twente, zweeg de gemeenschap in Almelo. U stelde vragen, wij gingen in gesprek met de toenmalige minister Verdonk.

In 2004 werd voor de vrouwenopvang in Zaanstad Gül vermoord door haar ex. Dit was wél een aanleiding voor koplopers binnen migrantenorganisaties om een openbare herdenkingstocht te organiseren. Een aantal van onze achterbanorganisaties nam daartoe het initiatief en kreeg het hele IOT achter zich.

Het was een belangrijke eerste publieke uiting van afkeuring.

We zijn nu in 2011.

In mei jl. is vanuit de Turks-Udense gemeenschap spontaan een herdenking georganiseerd na de moord op Bahar. Er waren ook veel mannen bij aanwezig.

In juni schopt een Turks voetbalteam uit Appingedam zich naar de landelijke finale van de Diyanet Cup. Op hun shirt staat de tekst: 'blijf scherp, meld huiselijk geweld'.

U mag er van denken wat u wilt, maar wij denken dat zo'n verandering niet zómaar gebeurt. Daar zijn we trots op.

We betreuren alleen dat er nog altijd herdenkingen nodig zijn, en we vrezen dat de herdenking van mei niet de laatste zal zijn.

In het eerste decennium van de 21e eeuw is een belangrijk deel van onze zorg en aandacht uitgegaan naar de problematiek van eegerelateerd geweld en de aanpak daarvan in Nederland. Samen met collega-koepelorganisaties en achterbanorganisaties zijn we gegroeid van kleine kortlopende projecten naar een meerjarig en intensief preventieprogramma. Wij wilden gemeenschappen die aan de goede kant van de eer stonden stimuleren dat ook te laten zien, en hen helpen de groep die eermoord en eegerelateerd geweld afwijst nog groter te maken.

Want dat is wat ons land nodig had en nog altijd nodig heeft.

Voor het bereiken van harten en hoofden van mensen uit onze gemeenschap – het vergroten van zelfredzaamheid en bereiken van mentaliteitsverandering is de kern van onze inzet - zijn nauwelijks indicatoren te bedenken.

Maar we weten dat in de afgelopen drie jaar 540 vrijwilligers uit de achterbannen van IOT, VON, SMN en STO zich met hoofd, hart en ziel hebben ingezet om onder mensen met een migrantenachtergrond opvattingen over eer en geweld ten goede te keren en hen de weg naar instanties te wijzen. Met de kwaliteitsimpuls van een gestructureerde aanpak hebben we mogen zien dat activering een nieuwe betekenis heeft gekregen. Deze mensen zijn de helden, de dragers van de verandering.

In deze publicatie, die ik u zo graag overhandig, geven we aan een aantal van hen het woord.

Deels hebben zij en wij gewerkt in kleine zaaltjes. Voor sommige groepen is dat nog altijd nodig. Maar zij en wij zijn ook de grote zaal ingegaan of de straat opgegaan. Ook op andere momenten dan herdenkingen, zoals 8 maart-bijeenkomsten. In de actieweken, eind vorig jaar, hebben mensen van 'Aan de goede kant aan de eer', gezorgd voor de nodige aandacht en zichtbaarheid. De huiskamers, kleine zaaltjes, media en de straat, bereik van mensen binnen de achterban en daarbuiten – al deze wegen hebben we benut.

Volgens een Motivaction-onderzoek willen migranten over een dergelijk onderwerp vooral worden geïnformeerd via migranten- en moskee-organisaties. Daarvoor hebben wij, onze collega's en partners, en vooral onze vrijwilligers gezorgd. Met dergelijke bijeenkomsten zijn ruim 10.000 mensen bereikt. Volgens een tweede meting van Motivaction, die eind vorig jaar is uitgevoerd, hebben 127 duizend mensen kennis gekregen van de actieweken en dus de informatie die is verspreid over de aanpak van eengerelateerd geweld.

U mag er van denken wat u wilt. Maar wij zijn er trots op.

De route was niet eenvoudig, en niet alles is goed gegaan. Anders dan vaak bij eerdere projecten het geval was, ging het dit keer niet uitsluitend om ons, onze organisaties en hun leden. Dit keer hebben vier verschillende migrantenkoepels samengewerkt, onderling, met onze achterbannen én met veel samenwerkingspartners: politiemensen, hulpverleners, gemeenten. In een dergelijke samenwerking gaan dingen soms mis, en heeft initiatief niet altijd de uitkomst die je wenst. Maar veel ging wel goed. En dat is terug te zien in meldingen die de politie en gemeenten in toenemende mate registreren.

En er is een web gecreëerd, waarlangs deze professionals en vrijwilligers elkaar ook in de toekomst kunnen blijven vinden. We weten allemaal dat een netwerk aandacht en onderhoud nodig heeft, wil zij blijven bestaan.

Uiteindelijk hebben we dit alles gedaan om twee hoofdredenen: voor de samenleving in het algemeen, en in het bijzonder voor potentiële slachtoffers.

We wilden en willen minder slachtoffers.

U voert woensdag een debat in de Tweede Kamer over het nieuwe integratiebeleid. U heeft daar een belangrijke taak. Voor de potentiële slachtoffers gaat de discussie niet over algemeen beleid of doelgroepenbeleid. Zij moeten terecht kunnen bij instanties en partijen die hen adequaat kunnen helpen.

Wat dat punt betreft, hebben we zorgen.

Belangrijke winst van de afgelopen periode was het ontstaan van het LEC en de politiecontactfunctionarissen. Hoe zullen deze taken worden geborgd in de nieuwe politieorganisatie? Belangrijke winst was ook de komst van opvanglocaties voor minderjarigen, de opvang voor mannen, een verhoging van de deskundigheid in de vrouwenopvang en de komst van noodbedden, zodat slachtoffers van eengerelateerd geweld niet meer zouden worden geweigerd aan de deur. Hoe wordt dit veiliggesteld in het nieuwe opvangbestel? We zien nu al dat de Commissie De Jong, die heeft geadviseerd over het toekomstige bestel voor de vrouwenopvang, een definitie hanteert van geweld in afhankelijkheidsrelaties waar eengerelateerd geweld buiten valt. Dit zou betekenen dat eengerelateerd geweld niet in de Wmo komt. Dat is wel van belang. Uiteindelijk geldt niet de beleidstaal, maar de wet. Met de rijksaanpak heeft het vorige kabinet tien gemeenten de ruimte gegeven een start kunnen maken met een lokale aanpak van eengerelateerd geweld. Wij hebben als partner hun vallen en opstaan van nabij meegemaakt. Sommige gemeenten, zoals Eindhoven en Rotterdam hebben belangrijke successen geboekt. Andere zoeken nog hun weg in deze complexe problematiek.

Tien gemeenten zijn dus aan de slag. Maar hoe lang nog, en hoe goed?

Bovendien: slachtoffers wonen overal. In zijn begeleidende brief bij de evaluatie meldt minister Donner dat het een 'lokale verantwoordelijkheid is om de ontwikkelde aanpak op te pakken of voort te

zetten en structureel te borgen'. Dit is onvoldoende om de preventie van geweld, de bescherming van slachtoffers en aanpak van daders in een samenhangende aanpak te verzekeren. De belangrijke waarde van veiligheid van slachtoffers van eengerelateerd geweld zal concreet vorm moeten krijgen in afspraken tussen rijk en gemeenten, in stelselwijzigingen rond de jeugdzorg en de Wmo, wil eerwraak ook in de toekomst op het netvlies blijven bij professionals die met deze problematiek te maken zullen krijgen.

Wij hebben niet veel aanpakken meegemaakt waar in een relatief korte tijd zoveel potentieel duurzame acties en maatregelen zijn genomen. Dit succes kent vele vaders. Ook uw rol is hierin groot geweest, en daarvoor danken wij u.

Maar tegelijkertijd roepen wij u ook op om er met ons voor te zorgen dat potentieel duurzaam verandert in écht duurzaam. Wij maken geen wetten, dat doet u.

Na het debat zullen wij moeten opmaken wat wij mensen met een Turks-Nederlandse, Marokkaans-Nederlandse achtergrond of vluchtelingenachtergrond kunnen vertellen. Over wat zij kunnen verwachten als zij te maken krijgen met eengerelateerd geweld, en hoe u de inzet van onze vrijwilligers waardeert. En wat zij in de toekomst kunnen betekenen. Kortom, hoe u de rol ziet van dit deel van het maatschappelijk middenveld.

Hulpvragers noch hulpverleners zijn al zover dat zij het zonder bijstand onderling kunnen roeien. De politiek mag de hulpverleners en de aanpak nog niet loslaten. Doet zij dat wel, dan vrezen wij dat veel van de behaalde resultaten zullen verzanden in de veelheid van andere zaken en taken. Dat zal potentiële slachtoffers niet ten goede komen.

Wij hopen op een ander toekomstbeeld.
